

Civilitzar Europa

XAVIER FILELLA

ASSAIG

Albert Ferrer, *Federalisme i romanticisme. Visions de la unitat europea*. 18è premi Carles Rahola d'assaig. PROA. Barcelona, 2003.

Federalisme i romanticisme, l'obra guanyadora del 18è premi Carles Rahola d'assaig, ofereix una reflexió sobre el futur d'Europa i els europeus en què el seu autor va més enllà de la usual consideració que se'n fa en termes pragmàtics i utilitaris. Albert Ferrer, orientalista que durant anys ha estat investigador de la Fundació Jaume Bofill, ressegueix els fonaments del federalisme i el romanticisme per definir un projecte que permeti repensar Europa més enllà dels termes tècnics als quals l'han reduït l'intergovernamentalisme i el tecnocràticisme o de les obstinades propostes que l'empenyen a un atlantisme intransigent. L'autor ha estructurat el seu assaig en dues parts en què, successivament, analitza el substrat federalista i romàntic de la seva argumentada proposta.

UNITAT I DIVERSITAT

En la primera part d'aquest assaig l'autor descriu el federalisme com un intent de resposta al problema de la unitat i la diversitat que pretén combinar la recerca d'unitat

amb el respecte a l'autonomia de les entitats particulars. El lector trobarà en aquesta part de l'obra una correcta presentació del federalisme europeu que permet a l'assagista contraposar el model de federa-

lisme polític, arrelat en la tradició del contractualisme anglosaxó, al federalisme integral que es declara hereu de Proudhon i s'inscriu en el pensament comunitarista i organicista de l'Europa conti-

mental. Ferrer ressalta les notòries diferències que, més enllà de les eventuais coincidències en el model d'organització de l'Estat, hi ha entre tots dos corrents del federalisme. Mentre el federalisme polític es vincula al racionalisme liberal, el federalisme integral és pròxim a la filosofia personalista i reivindica la construcció d'una nova civilització.

ÀNSIA DE REVOLTA

En aquest sentit, subratlla l'assagista, el federalisme integral presenta certs punts d'afinitat amb el romanticisme. Són els que explora en la segona part de l'obra, entre els quals l'autor ressalta la coincident ànsia de revolta contra la modernitat triomfant. El romanticisme, explica i documenta Ferrer, va ser una recerca truncada de la saviesa en un món desencantat on Déu ha mort. De la mateixa manera, prossegueix l'autor, també va ser escapçada la influència del federalisme integral en la construcció de les institucions europees, malgrat el notable prestigi dels seus ideòlegs. *Federalisme i romanticisme* és, de fet, una invitació a rellegir els romàntics i, esclar, també a retrobar els veritables pares de la vella Europa, als quals Ferrer dedica l'ampli annex que conclou el volum. Tot plegat per superar el caràcter artificial i fràgil de la construcció europea i encetar el camí de repensar Europa en termes antropològics i civilitzadors.

ALBERT FERRER HA GUANYAT EL PREMI CARLES RAHOLA

CLICK ART FOTO

ASSAIG

Gore Vidal, *Soñando la guerra*. Traducció de Jaime Zulaika. ANAGRAMA. Barcelona, 2003.

La conquesta de l'Afganistan no tenia res a veure amb Ossama Bin Laden. Era el pretext per substituir els talibans per un govern relativament estable que permetés a la Union Oil de Califòrnia estendre el seu oleoducte en benefici, entre d'altres, de la Junta Bush-Cheney. Ho explica Gore Vidal a *Soñando la guerra*, un recull de provocatius textos que tenen el propòsit de denunciar les actuacions del que, sorneguerament, anomena la Junta de Petroli i Gas de Cheney i Bush, un govern que no considera ni constitucional ni el resultat d'una legítima elecció. El reconegut novel·lista nord-americà sosté que els Estats Units haurien de retornar a les seves arrels més jeffersonianes i no intervenir ni en els afers d'altres països ni en els afers privats dels seus mateixos ciutadans. Vidal, potser un dels últims republicans, lamenta la conversió dels Estats Units en un imperi i formula en veu alta tots els dubtes que envolten la versió oficial que el govern nord-americà ha ofert dels atemptats de l'11 de Setembre, a la vegada que documenta els veritables propòsits de l'anomenada guerra contra el terrorisme. X.F.

Peter Singer, *Un solo mundo. La ética de la globalización*. Traducció de Francisco Herreros. PAIDÓS. Barcelona, 2003.

Peter Singer, professor de bioètica a la Universitat de Princeton, proposa a *Un solo mundo* considerar el significat de la globalització des de la perspectiva moral. L'autor desplega els seus plantejaments al voltant de quatre qüestions cabdals: el canvi climàtic, la globalització del comerç, la promoció global dels drets humans i, finalment, la concepció del nostre planeta com una sola comunitat. Singer argumenta que a mesura que més i més qüestions demanen solucions globals, disminueix la capacitat de qualsevol Estat per determinar per si mateix el seu futur. És imprescindible, doncs, desenvolupar una ètica global per repensar el futur més enllà de les fronteres dels Estats-nació. L'obra, que advoca per un nou ordre global, ofereix no tan sols una contundent crítica a la Pax Americana, que defineix com un model en què el conflicte és merament reprimat però no resolt, sinó també al vell ordre internacional. Per Singer, ha arribat el moment en què hem de començar a justificar el nostre comportament davant del món sencer. X.F.

Comunió en l'acte de la parla

JORDI SEDÓ

NARRATIVA

Jordi Solé i Camardons, *La síndrome dels estranys sons*. EDICIONS 3 i 4. València, 2004.

Jordi Solé i Camardons és professor de llengua i literatura catalanes en un institut de l'àrea metropolitana de Barcelona i, a més, un professional de la sociolingüística de contrastada solvència que, malgrat la seva relativa joventut, té ja una considerable obra al darrere.

Solé és també un bon aficionat a la ciència-ficció i, per això, ha fet reeixides incursions en el camp de la narrativa de temàtica fantàstica. La que presentem avui és la tercera de les seves novel·les.

Què passaria si un bon dia les persones perdessin la capacitat de parlar i d'escriure en un codi intel·ligible? Els personatges d'aquesta novel·la que pateixen la síndrome dels estranys sons, una misteriosa afecció que bloqueja la capacitat d'articular paraules i d'escriure amb un codi convencional, ho saben bé: al començament, soledat, enyorança, perplexitat, incomprensió i expectació. Més endavant, també desorientació i marginació social, cosa que els mou a agrupar-se en una societat d'afectats, des de la qual tenen més possibilitats de fer front a l'estranya epidèmia.

SENTIMENTS I PERCEPCIONS

Solé situa l'acció en la Catalunya d'un futur no gaire llunyà i, amb uns quants ingredients, com ara les sensacions i els sentiments dels afectats, les seves percepcions i les percep-

cions dels qui els envolten, tot amant amb els titubejos amorosos d'un dels personatges centrals, aprofita per fer tot un seguit d'interessants reflexions sobre temes com ara la manera d'entendre l'existència humana i la no-humana, la societat i la seva concepció monolítica de com han de ser les coses, l'actitud dels polítics davant d'una situació extrema com aquesta, els dubtes que pot contenir la ment de les persones, el repte que planteja la diversitat, els diferents aspectes que pot tenir una mateixa realitat i la naturalesa del llenguatge humà, que és sempre unidireccional (emissor - receptor). Solé planteja la utopia d'un codi en què emissor i receptor siguin indistriables, a través del qual s'aconseguiria la comprensió absoluta entre els interlocutors, gràcies a una comunió perfecta entre tots dos en l'acte de parla.

La síndrome dels estranys sons és una novel·la intel·ligent i d'una extraordinària sensibilitat que utilitza l'amè fil argumental que ha escollit l'autor com a pretext per sortir al pas de temes que afecten la nostra societat actual. Es tracta, per tant, d'un llibre molt recomanable perquè no es queda en la simple anècdota d'una història més o menys fantàstica, sinó que mou a la reflexió i a plantejar-se des d'un punt de vista diferent diversos aspectes de la naturalesa humana.

Una obra, doncs, absolutament imprescindible per als incondicionals de la ciència-ficció, però també per a aquells que se n'han cansat a causa de la banalitat de moltes de les obres d'aquest gènere; i, sobretot, per a aquelles persones que s'interessen per les potencialitats del llenguatge com a eina de comprensió entre els membres de l'espècie humana.